

Lugupeetud preili Evi Lassen.

Paar päeva tagasi tõi post mulle "Kevadiku" järjekordse numbri. Niipalju kui see ka pakub rahuldumust, et "Kevadik" on ilmunud nii palju aastaid ja ilmub ikka, pakub samavõrra rahuldamatust see ajakiri niisugusena nagu see on ilmunud viimastel aastatel.

Ma ei taha teha etteheiteid Teile. Olete Teie just vähim, kellele tahaksin suunata oma rahulolematust praeguse "Kevadikuga". See on olnud mitme aasta eest alustatud toimetamissuund, millele Teie olete olnud ainult jätkajaks.

Ainult dissussiooni korras avaldada oma mõtteid sellest ajakirjast Teile kui tegevtoimetajale on vajanud minu pöördumist Teie poole.

Mul ei ole siinkohal mitte piinlik tunnistada, et mu elumõtte ja maailmavaate kujundajaks on olnud 1924-1931.a. "Kevadik". Saanud küll samavõrra lisannust Foersteri "Elujuhist", on just "Kevadik" juhtinud mind mu noorusaja enesekujundamise päevil idealismiküllase ellusuhtumise poole.

Minule isiklikult näis "Kevadik" 1924.a. hakkavat ilmuma kummalisel kujul. 1923. aastal oli alustanud ilmumist "Ronk", mis nii mugavalt asus noorsoo kitsamate huvialade nagu seikluste, eksootika ja ajaviitemängude tasemel. Ja kui aasta hiljem tuli "Kevadik", siis tundus see esimese numbriga võrdlemisi võõrana ja kaugena.

Aga õige varsti hakkas ilmuma kummaline lugu: "Kevadiku" sisu ei ununenud nii kergesti, isegi rohkem: pani seda ajakirja korduvalt lugema. Ja 1924.a. sügisel ja 1925.a. kestel sai just "Kevadik" minu lemmik ajakirjaks, mida pikkisilmi oodata tuli. Tagant järele sirvides näib, et siin Eeva Pedriksi asumine "Kevadiku" tegevtoimetaja kohale on tähendanud "Kevadiku" jõudmist oma nooruspedagoogilise töö kulminatsioonile.

2

Aga nii kuis ma teatavatel aegadel olen armastanud "Kevadikku", nõnda tahaksin ikka selle ajakirja püsimist endisel tasemel. Seda mitte küll enam enese vaid järeltuleva nooruse pärast.

On öeldud, et "Kevadik" muutus raskeks noorsoole. Nõustun sellega, et ajakiri ei oleks tarvitsenud 1927 - 1931.a. vahemikus teha kaasa ühe generatsiooni arenguprotsessi nii, et võis kõigel sel ajal ka oma veergudel märkida huvide pöördumist kord-korralt põhjalikumate eluprobleemide ning ainekäsitlese komplitseerimise suunas. Kuid minu arvates ei ole sugugi õnnestunud sellele suunale lõppu teinud ksv. V. Olupi eksperiment ja selle jätkamine.

Vaadakem siis, milliseid erinevusi on 1925.a. ja kaasaegse "Kevadiku" vahel, et mõista esimese kaalukust tookordse noorsoo elutunde kujundamise osas.

Tookordset ajakirja iseloomustab kõigepäält plaanikus, mis teeb üksikud numbrid sisuliselt ühtlaseks.

See ei ole plaguline erinumber, kuid ometi on see erinumber, kui 1924.a. nr.4 on pühendatud tööle. Otsekui tööhümn on valatud selle numbrile lehekülgedele. Aga mis eriti armsaks noorele teeb selle numbrile, see on see käsitusviis, vaatenurk tööle. Töö armastus, töö üllas ning sangarlik mõte on tehtud just noorte asjaks. Kui on Hodleri metsaraiduri pildi juurde lisatud, et "See mees raiub eelarvamiste, harjumuste, vale ja loiduse metsast tee läbi selgemasse, avaramasse tulevikku", siis on sellestki saanud noorele avar perspektiiv, miks ta peab püüdma saada paremaks kaasaja keskmisest inimesest.

Võtame sama, s.o. 1924.a. 5 numbrile, see on pühendatud tahtele ja tahtejõule, 6. number on saanud isiku sisemise vabaduse ja enesevalitsemise õilistajaks. Järgmise aasta 1. number on koondatud julguse austamisele, nr.3. matkamisele ja tervisele, nr.4. ilule, nr.6. Soomele.

Ma ei julge väita, et praegu oleks "Kevadiku" üksikud numbrid sisuühtlaselt koondatud üksikuile küsimusile kuigi on Teile toimetatud numbrid vähem etteheite väärilised kui on seda V.Olupi toimetatud "Kevadik", siiski tahan sirvida selleks just viimase aja numbreid, mis siiski on ju Teile lähedasemad.

Olete püüdnud koondada 1935.a. nr.5 artikleid rahule. See on piirdunud aga ainult ajakirja esimese kahe lehega. Nr.6. - artiklite pealkirjade järgi võiks arvata, et see number on suunatud noorsoo küsimusele. Aga nende artiklite noorsoohooldav vaatenurk ei tee au nooruslikkusele.

On õige, et "Kevadik" nr.1- 1936.a. on ÜKÜ-le on ÜKÜ-le Kevadikult saadud erinumbriks nii kirjutajate kuuluvuse, artiklite aine ja ka käsitlemise poolest. Kuid ei ole ei alg - nuga keskkooli noorsoole toimetatud ajakirja number enam, see ütleb midagi ainult ÜKÜ lähedasile inimesile ja karskusliikumise ajaloolasele. Võin ma öelda, et 1936.a. nr. 2 on pühendatud kirjandusele? Igatahes ka siis on jäänud puudu süntees. Ah jaa - on ju veel üks erinumber - Tallinna erinumber. Vist aga see, kus erinumber on koostatud kaastööliste elukoha järgi, kõige vähem teistele tähendab mingit erinumbri mõistet.

Elame ajal, kus enim vajame idealismi ja oma mõtetele truaks jäämise julgust. Milles aga just nüüd "Kevadik" nii kavatu on, see on ta idealistliku üldilme küljest.

Sirvin "Kevadikku" tänavuaastast esimest numbrit. Kas see ei ole igapäeva ülesannete kallal ideaalidetu nokitsemine, millest jutustavad meile noortehooldaja Maisma, keegi K.Allik ja muidugi ka O.Luts? "Laiast maailmast" ja "Sport" - need on peaaegu kauged kõlad kordsest noorsooajakirjast "Ronk".

Kas siiski ei tundu kõiges selles olevat noore rinnale natuke kitsas? Hää kasvõitleja Evi Lassen - kas me peaks siin ühiselt igatsema tagasi "Kevadiku" 1925.a. juurde?

Ei ma veel ütle, et üksinda suurtes asjades ümber orienteerudes võiksime jõuda taas parema "Kevadiku" juurde. Isegi kõrvalasjad teevad mõnikord valu. Mõtlen siin ajakirja tehnilist ning kunstilist külge.

Rohti trükikoda on vähim kõlvuline ajakirja trükkimiseks. Esiteks on nende kirjade valik väga kehv, teiseks on ajakiri murtud otse ahastamapanevalt ja trükitud võimatu lohakalt: esinevad "spiissid", "zu-richtung" on puudulik ja lehed määrduvad. Kõigele lisaks sellest hallist paberist imbub enne lugemist juha ajakirja sirvi jasse mingit sügiseniiskust.

Omaval ajal, mil Matieseni trükikotta oli NKL-l

4

kogunenud suur võlg "Kevadikkude" arvel, soovitasin ise ksv. V.Olupile viia ajakiri mõneks ajaks teise trükikotta, et ajakirja trükkimist ühest trükikojast teise viies pigistada alla trükikulusid. Mõte oli mul aga see; et viidaks teatava aja järele ajakiri tagasi endisesse s.o. Mattieseni - kui parimasse Tartu trükikotta, kusjuures tagasiviimisel juba teisest trükikodadest saadud kalkulatsioonide abil saada kokulepe hoopis odavama hinnaga ajakirja trükkimiseks.

Nii mitmel korral olen kavatsenud kõrgest mõtest, mis keerelnud "Kevadiku" ümber, pihtida Teile. Nii katkeline kui see ka täna sai, olen ometi täitnud selle enesevajaduse.

Tahaksin, et Teile võtaksite seda selle sõbraliku nõuandena ja ajakirjale südamliku kaasaelamise väljendusena, mis mõnikord on küll nurisevalt kuri, kuid ka ei põika tagasi aktiivselt abistava käe pakumisest meie ühise hää asja edendamisel.

Tervitades

2. juunil 1937.a.

Adalbert J. Toom